

BULETIN CRDT

Nr. 35, FEBRUARIE 2010

CUPRINS

CENTRUL DE RESURSE ȘI DEZVOLTARE PENTRU TRANSNISTRIA	1
ONG ÎN DETALII	2
ACTUAL	5
SEMNALĂRI	9
ANUNȚURI	10

CENTRUL DE RESURSE ȘI DEZVOLTARE PENTRU TRANSNISTRIA

Studiul privind dreptul de proprietate în regiunea transnistreană

La 19 Februarie 2010, în cadrul unei conferințe de presă, Asociația Promo-LEX a lansat Studiul „Dreptul de proprietate în regiunea transnistreană a Republicii Moldova”. Documentul reflectă situația privind regimul juridic al patrimoniului în regiunea transnistreană. În studiu sunt dezbătute aspectele ce sunt legate de apariția dreptului de proprietate, exercitarea acestuia și apărarea lui în regiune. De asemenea, au fost identificate premisele apariției unor probleme legate de dreptul de proprietate în regiune. Studiul oferă o nouă viziune asupra dreptului de proprietate prin clasificarea patrimoniului și elucidarea regimurilor aplicate acestor patrimonii, cu referire la rapoartele unor cercetători notorii și specialiști în domeniul dreptului.

Astfel, pe lângă problemele clasice de încălcare a dreptului de proprietate legate

de: trecerea bunurilor prin posturile vamale interne, restrângerea exercitării dreptului de proprietate a automobilelor cu numere moldovenești în regiunea transnistreană și invers, a celor cu numere de înmatriculare rmn, asigurarea cu pensii pentru limită de vîrstă și invaliditate, indexarea depunerilor bănești, studiul dezbate patru probleme legate de exercitarea dreptului de proprietate. În primul rând este vorba despre dreptul de proprietate asupra terenurilor, care în regiune se consideră a fi monopolizat de stat și aceasta în pofida faptului că în mare parte pămîntul a fost transmis unor persoane obscure din anturajul liderilor din regiune. A doua problemă o reprezintă privatizarea întreprinderilor care au fost efectuate contrar legislației naționale și într-un mod netransparent. A treia problemă reprezintă violarea drepturilor persoanelor deportate, care nu pot beneficia de drepturile ce le sunt oferite de legislația națională. A patra problemă dezbătută se referă la indexarea depunerilor bănești. Sunt aduse concluzii și dovezi ale faptului că aceste domenii pe viitor pot fi focare ale unor dispute și litigii care pot afecta masiv interesele persoanelor private cât și ale statului în general.

Un alt capitol se referă la funcționarea mecanismelor de protecție a dreptului de proprietate, care în principiu nu există pentru situațiile din regiune. Sunt trasate problemele sistemice care sunt legate de nefuncționarea instanțelor naționale ale justiției, la fel au fost aduse în vizor și funcționarea așa-numitelor instanțe de judecată și procuraturi din regiunea transnistreană.

Studiul a fost realizat cu suportul financiar oferit de Civil Rights Defenders. Studiul este disponibil în limbile Română, Rusă și Engleză și poate fi accesat în varianta electronică PDF pe pagina web a Asociației Promo-LEX la rubrica Publicații.

<http://www.promolex.md/index.php?module=publications>

ONG ÎN DETALII

“Dreptul la libera exprimare. Jurnalism cetățenesc.”

În societățile democratice mass-media reprezintă a patra putere în stat. Totuși, democrație înseamnă mai mult decît “a spune ce-ți place”, democrația în mass-media se referă la proiectarea vocii – a te face auzit. În acest sens este actuală educarea tinerilor în spiritul cetățeniei active și reprezentării intereselor comune lor prin intermediul surselor media.

În acest context, activitatea desfășurată de către Asociația “ALT-Probitas” pentru tinerii din Liceul Teoretic “Alexandru cel Bun”, or. Bender, reprezintă un pas important în dezvoltarea abilităților de jurnalism cetățenesc pentru un grup de

tineri din regiunea transnistreană.

Astfel, în perioada 13-14 februarie, în incinta Liceului "Alexandru cel Bun" a avut loc trainingul "Dreptul la libertatea de exprimare. Jurnalismul cetățenesc" cu participarea a 15 tineri motivați și interesați în elaborarea unui Ziar școlar.

Programul trainingului a fost orientat spre instruirea tinerilor în elaborarea materialelor de presă ce ar reflecta probleme cu care se confruntă ei, fiind un instrument în promovarea intereselor lor și facilitarea dialogului cu cadrul didactic și părinții. Activitățile în grup, simularea lucrului unei redacții de ziar, dezbaterile și discuțiile s-au axat asupra necesității promovării valorilor democratice și a drepturilor omului prin intermediul jurnalismului cetățenesc.

Pe parcursul trainingului participanții au avut posibilitatea să comunice liber, să dezvolte spiritul de echipă și deprinderile de a ține un discurs public.

Pentru a contribui la o înțelegere mai bună a esenței jurnalismului cetățenesc ca formă de realizare a dreptului la libera exprimare tinerii au pus în dezbatere ipoteza "Interesul autorului trebuie să corespundă cu interesul social sau nu?". Acest lucru a facilitat abordarea critică a tendințelor jurnalismului cetățenesc și au stimulat interesul participanților de a contribui la realizarea produsului final al proiectului – ziar școlar. După părerea mai multor participanți evenimentul dat a scos în evidență dorința de a se implica în continuare în elaborarea ziarului.

Trainingul a fost realizat în cadrul proiectului "Tinerii promovează libertatea de exprimare și transformările în comunitate" implementat grație suportului financiar oferit de Youth Action Found/ OSI initiative.

Cazac Alla
Asociația ALT-Probitas

"Minunile se întâmplă acolo unde în ele cred, și cu cât mai mult cred cu atât mai multe se întâmplă; noi credem și acționăm!"

La sfârșitul anului 2009, în cadrul unui proiect de parteneriat, membrii ONG "Accolda" au organizat pentru copiii Asociației părinților copiilor cu dizabilități "Алые паруса", trei activități de instruire în materie de drepturile omului și desen.

Copiii au desenat pe coli albe cu diferite culori obiecte, animale sau diverse fenomene care caracterizează personalitatea lor - și alături și-au scris numele. Ulterior, a fost pusă în discuție tema «Drepturile copiilor». Deși vârsta participanților varia de la 5 la 15 ani, nici unul dintre ei, din păcate, nu cunoștea despre faptul că are drepturi și care sunt ele.

Am încercat, într-o modalitate cât mai accesibilă să le predăm informația precum că toți copiii de pe planeta Pământ au drepturi și anumite obligații. De asemenea, copiii au fost informați despre Convenția cu privire la Drepturile Copiilor, despre

Organizația Națiunilor Unite.

Ulterior, sub îndrumarea profesorilor copii au făcut schițe de desen pe tema "Drepturile mele". Tinerii pictori se străduiau enorm și cu cea mai mare plăcere au fost de acord să vină și la următoarea lecție.

A doua activitate a fost desfășurată în clasa de arte plastice, unde participanții au avut posibilitatea să lucreze la șevalet, simțându-se ca adevărați artiști. Inițial, copiii nu se simțeau prea comod, dar, totuși, se observa cu câtă seriozitate au tratat sarcina de a executa o schiță de desen la tema "Drepturile mele" pe coli mari cu acuarelă. Profesorii le-au explicat cum să folosească corect materiale destinate artei plastice. În cadrul celei de-a doua activități și fotografului i-a fost mai ușor să lucreze cu copiii care reacționau liniștit la faptul că sunt fotografiați.

O surpriza plăcută a fost distribuția primului număr al ziarului "Ieșirea" [Выход], în care toți participanții și-au regăsit pozele, au aflat multe lucruri utile și interesante pentru ei și părinții lor.

Sesiunea finală a fost cea mai productivă, probabil pentru că copiii se cunoșteau deja, erau familiarizați unul cu altul și cu încredere își dezvăluiau talentele. Participanții, cu bucurie își materializau ideile în culori. După expresia feței lor se putea vedea cât de mult le place să lucreze cu culorile. Totodată, se putea vedea cât de activi au devenit elevii, s-au schimbat într-un mod pozitiv, propuneau idei noi, veneau cu diferite observații / comentarii.

Unii au fost atât de absorbiți de pictură, încât au mai cerut hârtie pentru desene noi. Toate lucrările începute au fost finalizate în timp și pregătite pentru viitoarea expoziție.

În timpul pauzei de cafea, copii, profesori și părinți au avut posibilitatea să comunice într-o atmosferă non formală și relaxată. În opinia noastră, o astfel de comunicare non formală pentru copii, este la fel de importantă ca și instruirea.

Ultima întâlnire a fost deosebită și mai prietenoasă, am organizat o sesiune foto pe iarbă printre mesteacăn și molizi albaștri.

Arta plastică și fotografia au devenit un instrument eficient și o punte de legătură viabilă dintre copii mici și societate.

A. Stepanova, Președinte ONG "Accolada"

ACTUAL

DECLARAȚIE

Asociația „Promo-LEX”, care a investigat și monitorizat evoluția cazurilor celor 4 tineri din s.Oxentea, r-l Dubăsari și celor 3 tineri din s.Răscăuți, r-l Ștefan Vodă răpiți de reprezentanții „structurilor de securitate” și „serviciului de grăniceri” din regiunea transnistreană la 27 ianuarie 2010 și respectiv la 9.02.2010 **SALUTĂ** eforturile autorităților constituționale privind implicarea activă în vederea eliberării tinerilor. Aceste cazuri demonstrează că situațiile de încălcare a drepturilor cetățenilor din stînga Nistrului pot fi soluționate pozitiv, dacă există voința politică din partea autorităților.

Totodată, menționăm că prezența masivă a persoanelor înarmate în zona de securitate, reținerea și răpirea cetățenilor, șantajarea rudelor victimelor, estorcarea sumelor bănești, interzicerea circulației libere în zona de securitate etc, denotă faptul că libera circulație, libertatea și siguranța persoanelor în zona de securitate și în restul regiunii transnistrene a R.Moldova nu sunt respectate și nici asigurate.

Astfel, acordul moldo-rus din 21 iulie 1992 rămâne un act pur formal și nu este capabil să protejeze persoanele de la numeroasele cazuri și situații de violare a drepturilor fundamentale ale omului. La fel, considerăm că formatul de pacificatori existent este ineficient și nu-și îndeplinește atribuțiile sale.

„Promo-LEX” consideră necesară modificarea formatului actual de pacificatori prin înlocuirea militarilor cu civili din state terțe, neimplicate în războiul din 1992. Doar în situația respectivă va fi posibilă asigurarea drepturilor omului și menținerea ordinii de drept în zona de securitate.

Departamentul Juridic „Promo-LEX”

<http://www.promolex.md/index.php?module=news&item=241>

Experții în problematica transnistreană semnalează ineficiența formatului 5+2

Negocierile în formatul 5+2 în domeniul soluționării conflictului transnistrean sunt ineficiente, susțin experții în problematica transnistreană de la Chișinău. Potrivit lor, R. Moldova este anume acea parte care ar trebui să insiste asupra unei noi paradigme de abordare a problemei, pentru că formatul existent nu avantajează

R. Moldova. Aceste concluzii au fost formulate în studiul „Moldova rătăcită în labirintul încurcat al conflictului transnistrean”, realizat de Dumitru Mînzărari, expert la IDIS „Viitorul” și discutate la masa rotundă de luni, 22 februarie, transmite Info-Prim Neo.

„Modelarea distribuției de interese ale actorilor implicați în conflictul transnistrean semnaleză existența unor interese reale contradictorii intereselor declarate ale unor mediatorii. Chiar după încetarea focului, R. Moldova a fost prinsă în capcana unor negocieri formale, total ineficiente, servind doar ca paravan pentru justificarea pretențiilor de pacificator exclusiv al Federației Ruse în spațiul CSI, și automat – ca imbold de întărire a statutului de proxi loial pentru regimul separatist”, menționează autorul în introducerea studiului.

Una din recomandările studiului menționează că R. Moldova trebuie să descurajeze orice acțiune de sprijin direct ori indirect regimului separatist, cerând autorităților europene și întregii comunități internaționale condamnarea suportului extern pentru separatism, oferit de către Federația Rusă.

Autorul studiului conchide că strategia cea mai eficientă a R. Moldova ar fi să evite confruntarea directă cu Rusia, adoptând în schimb o politică de influențare activă a opțiunilor acesteia. În particular, o strategie sistematică de gestionare a problemelor educaționale, economice, sociale și mediatice ar putea fi mult mai folositoare decât orice retorică belicoasă.

Analistul politic Igor Munteanu, directorul IDIS „Viitorul”, a menționat că la Chișinău nu a fost făcută o evaluare a actorilor implicați în negocieri „Actualul format de negocieri, dacă va fi menținut cum este el în prezent, nu poate servi în mod necesar ca răspuns la interesul național al R. Moldova. Dacă nu schimbăm felul cum abordăm medicamentul pentru un diagnostic corect al „cazului transnistrean”, nu ar trebui să ne așteptăm la rezultate pozitive pe viitor, ceea ce ar putea influența și starea generală de sănătate a reformelor interne, reactivate în ultimele luni de către noua guvernare”, a spus Igor Munteanu.

Prezent la discuții, vicepremierul R. Moldova, responsabil de reintegrarea țării, Victor Osipov, a menționat că R. Moldova are nevoie de o Strategie de reintegrare a țării. „Din păcate, nu avem măcar niciun fel de strategii sectoriale care să vizeze reintegrarea. Situația politică de pe ambele maluri ale Nistrului este destul de instabilă și nu știm în ce măsură vom reuși să mizăm pe careva progrese”. Totodată, Osipov s-a referit și la sprijinul financiar masiv al populației din regiunea transnistreană, din partea Rusiei. „Federația Rusă depășește de 20 de ori contribuția financiară în regiune în comparație cu alți parteneri. Sunt sume mult mai mici pentru soluționarea problemei, dar mult mai mari pentru menținerea ei”, a specificat Victor Osipov.

Analistul Oazu Nantoi, director de programe la Institutul pentru Politici Publice, a

vorbit despre importanța rolului societății civile, care să readucă în vizor subiectul transnistrean, care „presupune un nod de interferență a mai multor interese despre care tot vorbim de la o vreme încoace”. „Trebuie să lansăm acțiuni care să ducă la erodarea din interior a regimului separatist, care și-a pierdut orice justificare, inclusiv în ochii populației, care nu știe încotro să fugă”, a opinat Oazu Nantoi.

„Pentru soluționarea conflictului transnistrean există două premise de bază. Prima ar fi că Federația Rusă este interesată de rezolvarea conflictului. În acest caz, este discutabil dacă Moscova va accepta să ofere un exemplu pozitiv, arătând lumii întregi că poate soluționa un conflict, pierzând în același timp influență și pârgii. A doua premisă este menținerea status quo-ului. R. Moldova trebuie să mizeze în acest caz pe aliați naturali, Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană”, a declarat la masa rotundă analistul Vlad Lupan.

În viziunea expertului IDIS, Cornel Ciurea, conflictul transnistrean a devenit „o parte integrantă a vieții noastre”. „Suntem condamnați să fim mimi și simulatori atunci când vorbim despre reluarea negocierilor, dar nu este așa. Este nevoie de a schimba optica”, a propus Ciurea.

www.info-prim.md

La Tiraspol: “Штинца” preocupată de dezvoltarea “limbii moldovenești”

Încă de la începutul acestui an, autoritățile de la Tiraspol, în frunte cu liderul Igor Smirnov, s-au declarat pentru dezvoltarea învățământului în «limba moldovenească». Totodată, «comunitatea moldovenilor» din stânga Nistrului așteaptă deschiderea unui centru cultural care va promova grafia chirilică, deputații rmn declarând că dezvoltarea «limbii moldovenești» este singurul viitor al moldovenilor din raioanele de est ale Moldovei.

Între timp, în școli situația elevilor rămâne aceeași. Doar trei ore de limbă română pe săptămână. Acesta este singurul acces al copiilor la alfabetul latin, și asta în condițiile în care părinții acceptă aceste lecții facultative. În cele 33 de școli de pe malul stâng al Nistrului cu predare în alfabetul chirilic, de trei ori pe săptămână profesorii încearcă să deprindă elevii vorbitori de română (n.r. — numită oficial în constituția rmn moldovenească) cu caracterele latine. Pentru aceste lecții copiii nu au manuale, iar autoritățile de la Tiraspol nu văd necesitatea tipăririi acestora. Elevii au în ghiozdan doar câte un caiet, în care își notează cu grijă fiecare literă și fiecare semn.

Elena (n.r. — nume schimbat) este mama unei fetei din clasa I care învață într-o școală din satul Delacău, r. Grigoriopol, unde elevii își fac studiile doar până în

clasa 9-a și doar în chirilică. Ea ne arată caietele fetei sale, care abia deprinde să scrie. Ca și ceilalți 12 colegi ai săi, într-un caiet, de sus până jos, fata a notat cu grijă la lecțiile «de scriere»: «Роман тоарнэ сук ын канэ» (n.r. — Roman toarnă suc în cană). Învățătoarea încearcă să deprindă copiii să scrie caligrafic, dar nu și caracterele latine. De trei ori pe săptămână fata merge la lecții facultative, ca să învețe regulile gramaticale ale limbii române și caracterele latine. Elena știe că, atunci când va crește, fiica sa va avea de ales între o universitate din Chișinău și una de la Tiraspol. «Mulți vor la Chișinău, dar dacă nu au bani, copiii sunt nevoiți să rămână în stânga Nistrului», explică femeia.

Nu doar din cauza banilor, ci și sub presiunea autorităților rmn vorbitorii de limbă română ar putea să facă o alegere contrară voinței lor. Ca să nu-și piardă locurile de muncă și să evite problemele cu autoritățile, unii au renunțat la instituțiile cu predare în limba română. Despre astfel de situații ne vorbește Ion Iovcev, directorul liceului cu predare în limba română de la Tiraspol, numit și singura «insulă românească» de acolo. «De multe ori, părinții sunt șantajați de autorități că își vor pierde locurile de muncă dacă nu vor renunța la ideea ca copii lor să învețe în limba română», explică Ion Iovcev. «Este o temere a autorităților din stânga Nistrului care se numește «românofobie», mai explică directorul. Acest fapt nu este negat nici de directorul unei școli cu predare în grafie chirilică din același oraș. Alexandru Burlacu amintește despre mai multe situații în care elevii se întorc în școlile din regiune cu predare în chirilică. «Nu pentru că elevilor le era greu să studieze în școlile cu predare în limba română, ci pentru că părinții „au fost sfătuiți» insistent la serviciu să facă această alegere», mai spune directorul instituției. Părinții acestor elevi sunt atenționați nu doar verbal, ci și prin acte oficiale. De fapt, atât articolul 41 din Constituția rmn, cât și Legea cu privire la învățământ din partea stângă a Nistrului anunță negru pe alb că toți cetățenii au dreptul la educație. Același act însă prevede limitarea expresă a acestui drept. «Limitarea drepturilor cetățenilor la educație se permite numai în cazurile prevăzute de legislație, în interesul securității statului, ordinii publice, protecției bunelor moravuri, sănătății populației, drepturilor și libertăților altor persoane». «Această formulare poate fi calificată drept un fals, deoarece normele internaționale prevăd egalitatea în drepturi. Acesta este felul în care autoritățile de la Tiraspol demonstrează abilitatea regimului separatist de a viola drepturile omului în numele drepturilor și libertăților fundamentale ale altor persoane», explică Alexandru Zubco, expert «Promo-LEX».

Totodată, autoritățile din stânga Nistrului au adoptat și un program «Educația în limba moldovenească», scopul declarat al căruia este «funcționarea și dezvoltarea educației în limba moldovenească, formarea culturii educaționale și instruirea în limba moldovenească». Recent acestea au anunțat și despre deschiderea unui centru «Штиинца» (n.r. — Știința), în care își pun toate speranțele pentru dezvoltarea «limbii moldovenești». Deschiderea acestuia este preconizată pentru anul 2010. Adunați la începutul lunii la o masă rotundă, profesorii de «limba moldovenească» au declarat că studierea limbii trebuie aprofundată în toate

instituțiile, începând cu grădinița și terminând cu universitățile. În acest context, deputatul Valerian Tulgara, care deține și funcția de președinte al «Comunității moldovenilor», a declarat că «limba moldovenească» vorbită în stânga Nistrului trebuie dezvoltată. «Limba noastră moldovenească are tot dreptul să pășească în timp cu lingvistica globală, iar noi nu mai putem vorbi într-o limbă moldovenească de topor a anilor '60—'90. Vom face tot posibilul ca limba noastră să se dezvolte. Moldovenii vor avea viitor dacă vor onora limba moldovenească», a spus Tulgara în fața comunității pe care o reprezintă.

Pe de altă parte, solicitat anterior să comenteze situația elevilor vorbitori de limbă română, dar înmatriculați în școlile moldovenești, actualul ministru al Educației, Leonid Bujor, a spus că abordarea ministerului de la Chișinău este unică pentru toți copiii care locuiesc pe teritoriul R. Moldova, precizând că urmează să negocieze ca toate obiectele să fie studiate conform curriculei din dreapta Nistrului. Ministrul însă nu a precizat când vor avea loc aceste negocieri.

Anastasia NANI, Natalia SCURTUL

<http://www.zdg.md/social/la-tiraspol-%D1%88%D1%82%D0%B8%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B0-preocupata-de-dezvoltarea-limbii-moldovenesti>

SEMNALĂRI

Procuratura Generală simulează respectarea prevederilor CEDO pentru locuitorii regiunii transnistrene

Procuratura Generală face abstracție de decizia CEDO în cauza Ilașcu și Alții c. Republicii Moldova și Federației Ruse în care rezerva Republicii Moldova, făcută la ratificarea Convenției Europene, a fost declarată drept nulă de Înalta Curte. În această decizie, Curtea, în special, a menționat că: "Rezerva este limitată în spațiu și timp, al cărei efect ar fi de a priva de protecția Convenției, total și pentru o perioadă nedeterminată, persoanele care se află pe acest "teritoriu";...din aceste motive, Curtea consideră că declarația Republicii Moldova, nu poate fi apreciată ca o rezervă în sensul Convenției și, prin urmare, urmează a fi considerată nevalabilă".

Sfidînd prevederile Convenției Europene și a deciziilor Înaltei Curți, Procuratura Generală a Republicii Moldova continuă să neglijeze funcțiile sale de bază, privind anchetarea cazurilor de tortură și refuză locuitorilor regiunii transnistrene apărare în cazul violării drepturilor acestora, acoperindu-se formal cu rezerva la Convenție, considerată de fapt nevalabilă.

La data de 18 februarie 2010, rudele lui Matcenco Iurii, privat ilegal de libertate și deținut în penitenciarul nr. 3 din or. Tiraspol, au depus o cerere către Curtea Europeană pentru Drepturile Omului privind violarea articolelor 1, 3, 5, 8, 13 a Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Reclamantul invocă că i s-a înscenat executarea cu moartea de către agenții MGB, a fost bătut în oficiile MGB-ului de către colaboratorii instituției, iar ulterior și de către militia separatistă. Ca rezultat al maltratărilor a fost nevoit să declare greva foamei, aceasta fiind unica posibilitate de a atrage atenția la maltratările la care a fost supus și a beneficia de o atenție din partea personalului medical.

Acest caz ridică probleme importante de jurisdicție și responsabilitate vis-à-vis de situația drepturilor deținuților din locurile de detenție a regiunii transnistrene a Republicii Moldova.

Asistența juridică reclamantului este oferită de către avocații Asociației Obștești Promo-LEX. Pentru informații suplimentare ne contactați la tel. 24-35-78

Departamentul Juridic „Promo-LEX”

<http://www.promolex.md/index.php?module=news&item=247>

ANUNȚURI

Organizația cehă „People in Need” lansează concursul de Granturi Mici în cadrul Programului Susținerea dezvoltării societății civile în regiunea transnistreană, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Cehiei

Organizația cehă „People in Need” continuă realizarea proiectului «Dezvoltarea și susținerea implicării civice în Transnistria» și lansează apelul deschis pentru propuneri de proiect în mărime de până la 2.500 dolari SUA.

Scopul programului este realizarea proiectelor îndreptate spre dezvoltarea civică locală.

În special sunt încurajate proiectele îndreptate spre implicarea comunității în activități civice, proiecte, capabile să influențeze la o scară mai largă comunitatea din regiune, dar și proiecte focusate pe promovarea drepturilor omului și a democrației.

Pentru participare în cadrul concursului de granturi mici sunt eligibile: organizații necomerciale / non guvernamentale din regiunea transnistreană grupele de inițiativă din regiunea transnistreană.

Proiectele propuse în cadrul concursului de granturi mici urmează să îndeplinească următoarele condiții:

- Proiectul trebuie să fie completat în baza formei expuse mai jos;
- Proiectul trebuie să conțină scopul clar definit și grupul țintă, precum și informație referitor la capacitatea organizației / grupului de inițiativă de atingerea a obiectivelor propuse în proiect;
- Proiectul trebuie să corespundă direcțiilor de activitate a organizației / grupului de inițiativă din ultimii ani;
- Cererea de finanțare poate fi depusă de o singură organizație sau de un grup de organizații ce vor lucra în parteneriat;
- Proiectul urmează să fie finalizat înainte de 31 octombrie 2010.
- Propunerile de proiect urmează a fi prezentate în limbile engleză, rusă sau română.

Formular de aplicare a proiectelor în cadrul programului „Dezvoltarea și susținerea implicării civice în Transnistria”

I. Informație generală

1. Denumirea proiectului
2. Denumirea organizației / grupului de inițiativă
3. Director de proiect
4. Date de contact
  - adresă
  - e-mail
  - telefon
  - skype
5. Regiunea, localitatea
6. Suma grantului
7. Donatori precedenți și lista proiectelor implementate
8. Termenul de realizare a proiectului

II. Descrierea proiectului (max. 1 pagină A4)

III. Scopul proiectului

IV. Grupul țintă

V. Planul de acțiuni

VI. Echipa de lucru a proiectului

VII. Rezultate scontate (max 1 pagină A4)

VIII. Tabelul cronologic al activităților

IX. Bugetul proiectului: salarii, echipament, materiale, locațiunea sălilor, telefon / internet, etc..

Termenul limită de expediere a propunerilor de proiect — 21 martie 2010, și urmează a fi expediate la adresa de e-mail: mikrogrant@gmail.com

Coordonator de proiect:

Ivana Skalova

Centrul pentru drepturile omului și democrație, «People in Need», Praga, Cehia

Tel: + 420 226 200 447, Tel. Mob.: + 420 777 787 952

E-mail: ivana.skalova@peopleinneed.cz,

Web: www.peopleinneed.cz

Concurs de granturi YAF Fondul pentru Inițiativele Tinerilor (YAF) – Moldova

YAF reprezintă un program inițiat de Institutul pentru o Societate Deschisă (OSI) avînd drept scop identificarea, inspirarea și susținerea grupurilor mici de tineri, care pot mobiliza și influența un număr mare de semeni întru promovarea idealurilor societății deschise. Programul este preconizat pentru implementare în Iordania, Kyrgyzstan, Lituania, Moldova, Nepal, Serbia și Uganda.

În Moldova programul se va orienta spre susținerea tinerilor din toate regiunile statului (inclusiv Transnistria). Preferință se va acorda inițiativelor tinerilor, care au oportunități reduse de a participa activ întru dezvoltarea societății. În același timp YAF va susține proiecte inovatoare, care ar avea probleme în susținerea din alte surse. Programul va susține proiecte înaintate de organizații de tineri, grupuri de tineri, dar și de indivizi aparte.

Tipuri de acțiuni care vor fi susținute:

- Evenimente de dezvoltare a abilităților și a educației de la egal la egal;
- Campanii și proiecte de mobilizare ale tinerilor avînd drept scop creșterea nivelului de conștientizare și orientare spre subiectele societății deschise;
- Proiecte media avînd drept scop relatarea despre domenii care nu sunt incluse în fluxul general mediatic existent;
- Proiecte inovatoare la tema drepturilor omului;
- Proiecte on-line: crearea uneltelor „open-source”, a jocurilor de analiză civică, a forumurilor virtuale, blogurilor.

Prin intermediul YAF nu vor fi finanțate activități de partizanat politic, de presiune și mișcări religioase. De asemenea YAF nu va finanța burse, călătoriile individuale la conferințe și seminare, care nu sunt părți integrante ale proiectelor, acțiuni de micro-creditare și împrumuturi.

Pentru participarea la program sunt eligibile organizațiile sau grupurile de inițiativă conduse de tineri cuprinși în intervalul de vîrstă 15-29 ani.

Aplicațiile se depun on-line la: <https://oas.soros.org/oas/>
Pentru informații adiționale accesați : <http://www.soros.org/initiatives/youth/>
sau adresați întrebări la: ccirimpei@debate.moldnet.md, yaf.moldova@gmail.com

Coordonator ediție:

Ion Manole
Centrul de Resurse și Dezvoltare pentru Transnistria
crdt@promolex.md
www.promolex.md
tel/fax (373 22) 449626
Gsm. 069070800

Punctele de vedere exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu pot fi interpretate sub nici o formă ca reflectând opinia National Endowment for Democracy.